

Onderwerp: Beleidsplan en verordeningen sociaal domein gemeente Huizen

Raadsvergadering
Behandeld in
Informatie bij
Afdeling
E-mail / telefoonnummer
Portefeuillehouder
Datum raadsvoorstel
Bijlage(n)

25 september 2014, agendapunt 7
commissie Sociaal Domein 9 september 2014, agendapunt 7.2
Petra Filius
ONT
p.filius@huizen.nl / (035) 528 14 54
wethouder J. Bakker - Klein
16 september 2014
4

Voorstel

1. Het Beleidsplan sociaal domein gemeente Huizen 2015 – 2018 vaststellen.
2. De Verordening sociaal domein gemeente Huizen 2015 vaststellen.
3. De Verordening wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Huizen 2015 vaststellen.
4. De Verordening jeugdhulp gemeente Huizen 2015 vaststellen.
5. Het overschot van de middelen voor uitvoering van de projecten van het Wmo beleidsplan 2012 – 2015 van € 300.000,- inzetten voor innovatie en kwaliteitsontwikkeling beleid en uitvoering sociaal domein 2015 – 2018, zoals voorgesteld in dit raadsvoorstel (onderdeel financiën). Deze wijziging meenemen bij de begrotingsactualisering in december.

Toelichting op het te nemen besluit

Aanleiding

Per 1 januari 2015 worden de nieuwe Jeugdwet, de Participatiewet en de Wet maatschappelijke ondersteuning van kracht. Daarmee wordt de gemeente Huizen verantwoordelijk voor de ondersteuning en dienstverlening in het sociale domein aan een grotere groep inwoners. De gemeenteraad stelt de kaders vast voor beleid en dienstverlening in het sociale domein. Deze kaders zijn verwoord in het Beleidsplan sociaal domein 2015 – 2018, de Verordening sociaal domein gemeente Huizen 2015, de Verordening wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Huizen 2015, de Verordening jeugdhulp gemeente Huizen 2015 en de verordeningen op grond van de Participatiewet. Deze laatste verordeningen worden ter besluitvorming voorgelegd in de raad van 11 december.

Argumentatie

1. Het Beleidsplan sociaal domein gemeente Huizen 2015 – 2018

De gemeente Huizen heeft per 1 januari 2015 een brede verantwoordelijkheid voor ondersteuning en dienstverlening in het sociale domein aan een grotere groep inwoners. Deze verantwoordelijkheid biedt grote kansen voor de gemeente en haar inwoners. Kansen om in onze dienstverlening echt tot een aanpak op maat te komen. Bovendien is de verantwoordelijkheid meer eenduidig komen te liggen bij de inwoner en de gemeente. Hierdoor zijn er kansen voor minder bureaucratie, korte lijnen, duurzame oplossingen en tijdig ingrijpen bij knelpunten of problemen.

Duidelijk is dat we als gemeente onze taken in 2015 moeten uitvoeren met veel minder budget, in totaal ongeveer 30% minder. Om op langere termijn goede zorg en ondersteuning ook betaalbaar te houden voor inwoners die dat nodig hebben, is er meer nodig. Het vraagt om een andere perspectief op zorg, ondersteuning en participatie én een samenleving (inwoners onderling, bedrijven en organisaties) die zich bewust en actief openstelt voor mensen met een beperking: een inclusieve samenleving.

In het beleidsplan worden de 4 bewegingen toegelicht die noodzakelijk zijn voor deze verandering:

1. **Van een focus op het individu naar een betrokken samenleving:** stimuleren en ondersteunen dat inwoners weer meer zelf en gezamenlijk vormgeven aan zorg voor elkaar.
2. **Van zorg naar oplossingen eerder en dichtbij:** met goede signalering en lichte ondersteuning ervoor zorgen dat inwoners met vragen of problemen weer vaker zelf de draad op kunnen pakken. De sociale wijkteams worden hiervoor ingezet.
3. **Van zorg en isolement naar welzijn en participatie:** met individuele ondersteuning aansluiten op waar het voor inwoners om gaat: naar vermogen meedoen in onze samenleving. Dat betekent dat individuele ondersteuning zoveel mogelijk in en met de samenleving wordt vormgegeven.
4. **Van lokaal denken naar slim samenwerken:** voortzetten van de samenwerking met de gemeenten in de regio. Met de BEL-gemeenten wordt onderzocht hoe – naast de gezamenlijk uitvoeringsdienst – ook de ambtelijke beleidscapaciteit en de ondersteunende diensten in onze gemeenten slimmer kunnen worden benut.

2. De Verordening sociaal domein gemeente Huizen 2015

Verordeningen gebaseerd op kernwaarden

Voor alle dienstverlening (in en extern) in het sociale domein gaan we uit van de volgende kernwaarden.

- De vraag centraal: de gemeente stelt de vragen en behoeften van inwoners centraal. Daarbij gaan we uit van 1 huishouden – 1 plan.
- Uitgaan van zelfregie en eigen mogelijkheden: als gemeente gaan we ervan uit dat onze inwoners zelf de regie houden over hun leven, óók als er een ondersteuningsbehoefte ontstaat. Ondersteuning is erop gericht om de sociale en economische zelfredzaamheid te versterken en is altijd aanvullend op wat mensen zelf willen en kunnen.
- Uitgaan van een heldere rolverdeling in het sociaal domein: we hebben vertrouwen in de eigen kracht en het oplossend vermogen van mensen en organisaties. Alleen als de eigen veiligheid of die van kinderen in gevaar komt, nemen we de regie tijdelijk over. De rollen van opdrachtgever en opdrachtnemer zijn gescheiden. De gemeente is (met de inwoner) opdrachtgever van maatschappelijke ondersteuning. De uitvoering gebeurt door aanbieders van ondersteuning (in de rol van opdrachtnemer).

Verordening sociaal domein

De kernwaarden zijn vertaald in de Verordening sociaal domein gemeente Huizen 2015. De essentie van de Verordening sociaal domein is de omschrijving van het proces van melding (hulpvraag) naar ondersteuning. De wijze waarop het onderzoek wordt verricht is geheel afhankelijk van de vraag, de situatie en de persoonskenmerken van de inwoner. Dit betekent dat inwoners met dezelfde problemen niet altijd met dezelfde oplossingen geholpen zijn en dat er ruimte moet bestaan voor ongelijke uitkomsten. Dit is essentieel wanneer maatwerk centraal staat. Inwoners kunnen hierbij wel rekenen op een gelijk proces. Dit principe wordt, door de verordening sociaal domein vast te stellen, voor alle terreinen binnen het sociaal domein, bestendigd. Daarbij is de rol van de gemeente:

- neemt niet over, maar vult aan;
- geeft mensen de kans om inderdaad hun eigen kracht te vinden en in te zetten;
- gaat niet uit van vaststaande, vooraf beschreven producten en diensten maar gaat uit van maatwerk;
- gaat uit van een nadrukkelijke vrije handelingsruimte en mandaat voor de consulent om ontschot 'te doen wat nodig is';
- gaat uit van variëteit als norm in plaats van de te beargumenteren uitzondering;
- beslist niet over, maar gaat in gesprek met mensen;
- gaat uit van het huishouden en betreft het huishouden in de oplossingen;

- streeft ernaar mensen zoveel mogelijk onafhankelijk van gemeentelijke ondersteuning te maken/houden;
- neemt de tijd om de persoon en zijn netwerk te kennen, de specifieke situatie te onderzoeken en de ondersteuning daaraan aan te passen.

Het is niet de bedoeling dat de Verordening sociaal domein leidt tot onnodige bureaucratische processen. Daar waar een eenvoudig onderzoek vereist is en volstaan wordt met kort persoonlijk contact (bijvoorbeeld in de vorm van een kort verifiërend telefoongesprek), dan wordt daar ook vanuit gegaan. Ongeacht de mate van complexiteit, onverkort geldt dat aan een onderzoek altijd persoonlijk contact voorafgaat.

Wetspecifieke verordeningen

Naast de algemene verordening sociaal domein zijn wetspecifieke verordeningen ontwikkeld: de Verordening wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Huizen 2015, de Verordening jeugdhulp gemeente Huizen 2015 en verordeningen op grond van de Participatiewet. Zie de argumentatie bij 3 en 4. In die verordeningen wordt ingegaan op de specifieke aanspraken nadat er op basis van de Verordening sociaal domein integraal onderzoek is verricht. Dit is in de visie van de gemeente belangrijk: eerst onderzoeken wat er aan de hand is én het resultaat dat de inwoner wil bereiken definiëren, dan kijken naar op welke manieren (via welke voorzieningen) het resultaat het best bereikt kan worden. De specifieke verordeningen geven dan ook kaders voor de besluitvorming op een aanvraag. Bij de verordeningen horen toelichtingen die artikelsgewijs uitleg bieden van artikelen uit de verordeningen.

Nadere regelingen

Bij de verordeningen hoort een aantal nadere regelingen. De vaststelling daarvan is op grond van de verordeningen een collegebevoegdheid. Daarbij gaat het om de volgende regelingen:

- een nadere regeling over de vormen van jeugdhulp (grondslag: Verordening jeugdhulp, artikel 2);
- een nadere regeling over voorwaarden die gelden voor het betrekken van jeugdhulp bij en het besteden van het pgb aan personen die behoren tot het sociale netwerk (grondslag: Verordening jeugdhulp, artikel 4);
- een nadere regeling over het betrekken van ingezetenen bij beleidsontwikkeling (grondslag: Verordening jeugdhulp, artikel 7 en Verordening maatschappelijke ondersteuning, artikel 12);
- een nadere regeling waarin het mantelzorgcompliment is uitgewerkt (grondslag: Verordening wet maatschappelijke ondersteuning, artikel 7);
- een nadere regeling voor het melden van calamiteiten en geweldsincidenten bij de verstrekking van een maatwerkvoorziening door een aanbieder (grondslag: Verordening wet maatschappelijke ondersteuning, artikel 11).

3. De verordening wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Huizen 2015

Van oud naar nieuw

In de huidige Wmo staat in artikel 4 de compensatieplicht beschreven. Dit artikel verplicht het college om inwoners te compenseren voor belemmeringen die zij ondervinden op het gebied van zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie bij het voeren van een huishouden, het zich verplaatsen in en om de woning en met een vervoermiddel, het ontmoeten van medemensen.

Binnen de nieuwe Wmo is er geen sprake van een compensatieplicht. Het college heeft de opdracht de zelfredzaamheid en participatie van personen met een beperking te ondersteunen. Dit zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving. In de definitie van zelfredzaamheid gaat de nieuwe Wmo uit van twee elementen:

- het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen,
- het voeren van een gestructureerd huishouden.

Bij 'participatie' gaat het om het deelnemen aan het maatschappelijke verkeer, dit wil zeggen dat iemand, ondanks zijn lichamelijke of geestelijke beperkingen, op gelijke voet met anderen in redelijke mate mensen kan ontmoeten, contacten kan onderhouden, boodschappen kan doen en aan maatschappelijke activiteiten kan deelnemen. Daarvoor is het ook een vereiste dat hij zich kan verplaatsen.

Algemene- en maatwerkvoorzieningen

De Wmo 2015 maakt onderscheid tussen algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen, waarmee het gemeentebestuur kan zorgen dat inwoners met een beperking, chronische psychische of psychosociale problemen zelfredzaam zijn en kunnen participeren. Een algemene voorziening is een aanbod van diensten of activiteiten dat toegankelijk is voor iedereen. Een maatwerkvoorziening (individuele voorziening) is een op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen.

Maatwerkvoorzieningen zijn alleen toegankelijk voor personen via een beschikking. De Verordening wet maatschappelijke ondersteuning geeft invulling aan verschillende aspecten rondom de maatwerkvoorzieningen:

- Onder welke voorwaarden er een maatwerkvoorziening wordt toegekend.
- In welke vorm een maatwerkvoorziening beschikbaar is en welke voorwaarden er gelden voor het pgb.
- Welke regels er gelden voor bijdragen in de kosten voor een maatwerkvoorziening en een algemene voorziening.
- Het verlenen van een mantelzorgcompliment.
- Kwaliteit van maatwerkvoorzieningen en medezeggenschap van inwoners bij aanbieders van maatschappelijke ondersteuning.
- Het betrekken van ingezetenen bij het beleid.
- De discretionaire ruimte van de consulent en het bieden van gemotiveerd maatwerk.

4. De verordening jeugdhulp gemeente Huizen 2015 vaststellen

De verordening Jeugdhulp geeft uitvoering aan de Jeugdwet. Met deze wet wordt een omslag gemaakt van een stelsel gebaseerd op een wettelijk recht op zorg naar een stelsel op basis van een resultaatverplichting voor gemeenten. Dit op een soortgelijke wijze als eerder is gebeurd met de Wmo. Het doel van het jeugdzorgstelsel blijft echter onverminderd overeind: jeugdigen en ouders krijgen -waar nodig- tijdig bij hun situatie passende hulp, met als beoogd doel ervoor te zorgen de eigen kracht van de jongere en het zorgend en probleemoplossend vermogen van het gezin te versterken.

De Verordening jeugdhulp geeft invulling aan verschillende aspecten rondom individuele voorzieningen:

- In welke vorm jeugdhulp beschikbaar is;
- De toegang tot jeugdhulp via de huisarts, medisch specialist of jeugdarts;
- Kwaliteit van jeugdhulp;
- Het doen van een beroep op een vertrouwenspersoon;
- Het betrekken van ingezetenen bij het beleid.

Geheimhouding

Niet van toepassing.

Alternatieven

Niet van toepassing, het gaat om uitvoering van de wet en vastgesteld beleid.

Uitvoering inspraak en participatieverordening

Bij het tot stand komen van het beleid voor het sociaal domein zijn inwoners en andere belanghebbenden betrokken.

- Het gesprek met inwoners, belangenorganisaties en aanbieders over de transities en het te voeren beleid in het sociale domein is regionaal georganiseerd in de vorm van de Samenkrachtbijeenkomsten.
- Wmo raden, aanbieders en vakbonden zijn in regionale bijeenkomsten geconsulteerd bij de inkooptrajecten voor de individuele voorzieningen.

- Afgevaardigden van Wmo raden, maar ook andere belangenbehartigers (oogvereniging, ANBO, ouderenbond) hebben zich verenigd in een werkgroep en een actieve bijdrage geleverd aan de verordeningen.
- De conceptverordeningen en het conceptbeleidsplan sociaal domein zijn besproken met de Wmo raad en de cliëntenraad. Het advies van beide raden aan het college is verwerkt in zowel de verordeningen als in het beleidsplan.

Beslistermijn

De gemeenteraad dient op uiterlijk 31 oktober het beleidsplan en de verordeningen te hebben vastgesteld.

Financiële paragraaf

Uitgangspunten

In het beleidsplan sociaal domein zijn de uitgangspunten geformuleerd voor de passende financiering van ondersteuning en de besteding van de beschikbare middelen. Samengevat zijn dit de volgende.

- Uitgaan van persoonsvolgende financiering bij individuele voorzieningen. Uitgaan van functiegerichte bekostiging (doorgaans subsidie) bij voorwaardenscheppende, preventieve of signalerende activiteiten.
- Inkoop van individuele ondersteuning op basis van kwaliteit. Op basis van vaste tarieven – waarover vooraf consultatie heeft plaatsgevonden - kunnen aanbieders zich inschrijven.
- De omslag in deze beleidsperiode naar resultaatgerichte bekostiging.
- Het behoud van de mogelijkheid van het persoonsgebonden budget (pgb), voor inwoners voor wie het - door de gemeente gecontracteerde - aanbod niet passend is in zijn specifieke situatie.
- Persoonsvolgende financieren betekent ook een open einde financiering. In de gesprekken met de gemeentelijke consultant staat de vraag van mensen centraal, niet het budget. Krapte in budgetten mag nooit een reden zijn om mensen niet adequaat te ondersteunen.
- Eventuele overschrijdingen worden opgevangen vanuit de reserves¹. Als die overschrijdingen een structureel karakter hebben, wordt opnieuw met inwoners in gesprek gegaan over een verdere versobering.
- Het decentralisatiebudget dat naar gemeenten overkomt, is kaderstellend. Beleidsafwegingen moeten binnen dat kader plaatsvinden. Alle kosten voor voorzieningen en alle uitvoeringskosten moeten uit dit budget worden bekostigd.
- Om de invoering en uitvoering van gedecentraliseerde taken zo goed en flexibel mogelijk te laten verlopen en vanwege de grote financiële belangen die hiermee gemoeid zijn, worden gedurende de ingroei-jaren de gelden die ontvangen worden, geormerkt voor deze taken. Eventuele overschotten op de budgetten zullen worden gereserveerd en fluctuaties in lasten en baten kunnen zodoende worden opgevangen.
- Implementatie- en aanloopkosten moeten worden gedekt uit bestaande reserves.
- De rijksinkomsten zijn budgettair neutraal in de begroting 2015 verwerkt; de uitgaven zijn in de begroting gelijk aan de inkomsten.

Zorgvuldige transitie

De overgang van taken wordt op een zorgvuldige manier uitgevoerd. Dat betekent onder andere dat gemeenten in het kader van de nieuwe Wmo en de Jeugdwet moeten zorgen voor continuïteit van zorg voor inwoners. Voor het jeugd domein zijn hierover afspraken gemaakt in het transitiearrangement jeugdzorg. Deze zorgvuldige overgang brengt met zich mee dat de eerste drie jaar worden nog niet alle onderdelen van maatschappelijke ondersteuning in het sociale domein op dezelfde wijze gefinancierd.

- De ondersteuning op het gebied van de (voormalige AWBZ) begeleiding voor jeugd en volwassenen en de jeugd GGZ wordt ingekocht op basis van openbare aanbesteding. De jeugd-GGZ wordt – verplicht - de eerste drie jaar ingekocht op basis van de huidige systematiek van diagnose behandel combinaties (DBC's) en de vastgestelde maximumtarieven van de Nederlandse Zorgautoriteit.

¹ reserve Wet Maatschappelijke Ondersteuning, reserve re-integratie en participatie, reserve AWBZ begeleiding, de reserve Jeugdzorg en de reserve aanlooprisico's decentralisaties.

- Voor het aanbod van opvoedondersteuning en jeugdhulpverlening door de (voorheen provinciaal gesubsidieerde) jeugdzorgaanbieders en de financiering van het Advies en Meldpunt Kinder mishandeling en de jeugdbescherming en jeugdreclassering wordt de eerste twee jaar uitgegaan van een subsidierelatie. Binnen deze subsidie moet de vernieuwing van het jeugdzorgaanbod gerealiseerd worden. In 2016 wordt in overleg met de jeugdzorgaanbieders de omslag naar persoonsgebonden financiering per 2017 voorbereid.

Beschikbare middelen

In onderstaand overzicht zijn de beschikbare budgetten in 2015 aangegeven op basis van de mei-circulaire. In deze budgetten is de eerste tranche van bezuinigingen verwerkt. Door het rijk is aangekondigd dat in totaal 40% (2016) wordt bezuinigd op de uitvoering van de huishoudelijke hulp (CHT). De AWBZ-taken worden gedecentraliseerd met een korting van 25% (deze korting wordt in 2015 en in 2016 verzacht door extra middelen die beschikbaar zijn gesteld door het Rijk). Ten aanzien van de Jeugdzorg geldt oplopend tot 2017, een korting van 15%. Het budget voor de uitvoering van de Participatiewet kent een korting oplopend tot 2020 van 25%.

Taakveld voor Huizen	Budget 2015	Totale bezuiniging
Nieuwe taken in €		
Nieuwe Wmo voorzieningen vanuit AWBZ	4.960.000	- 25 %
Extra budget Wmo voor overgang, mantelzorg en wijkteams	565.000 *	
Verzachting begrotingsakkoord (extra middelen voorzieningen)	552.000	.
Jeugdwet	7.126.000	- 15 %
Bestaande taken in €		
Participatiebudget (incl. middelen nieuwe doelgroepen en WSW)	3.386.000*	- 25 %
Wmo Huishoudelijke Hulp	1.290.000	- 40 %
Wmo overig en welzijn	7.000.000	
Inkomensondersteuning/armoedebelid	1.215.000	
WWB Inkomensdeel (inclusief middelen nieuwe doelgroepen)	8.700.000*	
Totaal	34.794.000	- 30 %

* budgetten nog niet definitief

De budgetten voor 2015 zijn gebaseerd op het historisch gebruik van ondersteuning in onze gemeente. Voor de budgetten Wmo en Jeugdwet komt er in 2016 een nieuw objectief verdeelmodel dat naar verwachting gebaseerd wordt op de sociaal-demografische kenmerken van de bevolking. Dit model is nog niet bekend. Ook is niet duidelijk welk effect dit zal hebben voor de budgetten voor Huizen. Voor de participatiemiddelen geldt voor 2015 al een nieuw verdeelmodel.

Incidentele middelen

De uitvoering van het Wmo beleidsplan 2012- 2015 is met dit nieuwe beleidsplan 1 jaar bekort. Voorstel is om het overschot van de middelen voor uitvoering van de projecten van het Wmo beleidsplan 2012 – 2015 van € 300.000 inzetten voor innovatie beleid en uitvoering sociaal domein.

- De inzet van sociaal werk in de sociale wijkteams. De rijksmiddelen zijn de eerste jaren nog niet toerijkend om met 2 sociale wijkteams te starten.

- Onderzoek naar bekendheid en waardering van basisvoorzieningen (o.a. herhaling 0-meting, panelgesprekken en werkconferentie met ouders).
- Innovatiesubsidies voor inclusieve projecten.

Innovatie beleid en uitvoering sociaal domein	2015	2016	2017	2018
Opbouw sociale wijkteams	70.000	70.000	30.000	
Onderzoek	10.000	30.000	5.000	5.000
Innovatiesubsidies	20.000	20.000	20.000	20.000
Totaal	100.000	120.000	55.000	25.000

Overige Raadsinformatie

Bevoegdheid

De gemeenteraad is het bevoegd orgaan voor het vaststellen van het verplichte beleidskader (Wet maatschappelijke ondersteuning en Jeugdwet) en de bijbehorende verordeningen (Gemeentewet, Wet maatschappelijke ondersteuning, Jeugdwet, Participatiewet, de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening, artikel 4 van de Wet op het primair onderwijs, artikel 4 van de Wet op de expertisecentra en artikel 4 van de Wet op het voortgezet onderwijs).

Collegeprogramma

Hoofdstuk 1: het sociale domein.

Begroting

Programma 4: onderwijs, cultuur en sport.

Programma 5: maatschappelijke ondersteuning.

Eerdere besluiten

Niet van toepassing.

Voorgeschreven procedure

- Nadat de gemeenteraad de verordeningen en het beleidsplan heeft vastgesteld, wordt de vaststelling openbaar gepubliceerd. De verordeningen treden per 1 januari 2015 in werking.
- Ook wanneer het college de nadere regelingen/nadere regels vaststelt, vindt er een openbare publicatie plaats.

Kader- en beleidsnota's

Niet van toepassing.

Evaluatie

- In het kader van het protocol grote projecten (project vernieuwing sociaal domein) informeren wij u twee keer per jaar over de ontwikkelingen en risico's rond de implementatie van de nieuwe taken in het sociale domein.
- Jaarlijks informeren wij u bij de behandeling van de jaarrekening en het jaarverslag over de stand van zaken van de uitvoering van het beleidsplan sociaal domein.

Bijlagen

1. Het Beleidsplan Sociaal Domein 2015 – 2018.
2. Raadsbesluit Verordening sociaal domein gemeente Huizen 2015 + toelichting.
3. Raadsbesluit Verordening wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Huizen 2015 + toelichting.
4. Raadsbesluit Verordening Jeugdhulp gemeente Huizen 2015 + toelichting.

Burgemeester en wethouders,

P.W.J. Veldhuisen
gemeentesecretaris

mr. A.Ph. Hertog
burgemeester

Advies raadscommissie

Dit voorstel is behandeld in de commissie Sociaal Domein van 9 september 2014.

De vertegenwoordigers van de fracties van D66, GroenLinks, SGP en Leefbaar Huizen adviseerden positief over het voorstel. De vertegenwoordigers van de fracties van Dorpsbelangen Huizen, VVD, CDA, PvdA en ChristenUnie behielden hun standpunt voor.

Beleidsplan Sociaal Domein 2015 - 2018

Gemeente huizen

Iedereen is stuurman van zijn eigen leven, maar soms heb je een loods nodig om de haven te bereiken

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD: DOEN WAT NODIG IS	2
1 INLEIDING	3
1.1 Inleiding	3
1.2 Overleg met inwoners	4
1.3 Wettelijke kaders	4
1.4 Leeswijzer	5
2 WAAR WILLEN WE NAARTOE?	6
2.1 Transformatie in het sociale domein.....	6
2.2 Kernwaarden voor dienstverlening	7
3 HOE REALISEREN WE DE AMBITIES?	9
3.1 Van een focus op het individu naar een betrokken samenleving	9
3.1.1 De dialoog over opvoeden stimuleren: de pedagogische civil society	9
3.1.2 Eigen initiatief stimuleren en zichtbaar maken	9
3.1.3 Tegenprestaties vragen en benutten	10
3.1.4 Zorgen voor bereikbare en toegankelijke voorzieningen en woningen	10
3.2 Van zorg naar oplossingen eerder en dichtbij.....	11
3.2.1 Sociale wijkteams: zorgen voor samenhang in preventie en signalering.....	11
3.2.2 Preventie en signalering jeugd en gezin, naar een heldere rolverdeling	12
3.2.3 Een outreachende en vraaggerichte werkwijze in het preventieve domein	13
3.2.4 Met selectieve preventie inzetten op een goede gezondheid van inwoners	14
3.3 Van zorg en isolement naar welzijn en participatie.....	15
3.3.1 Een sterke integrale toegang	15
3.3.2 Ruimhartige en persoonsgerichte uitvoering van armoedebeleid.....	16
3.3.3 Inclusieve oplossingen realiseren voor sociale,- en economische zelfredzaamheid... ..	16
3.3.4 Goede afspraken met andere toegangen en verwijzers	18
3.3.5 Terugbrengen van het aantal jeugdigen in het gedwongen kader van de jeugdzorg.. ..	18
3.4 Van lokaal denken naar slim samenwerken	19
4 ORGANISATIE EN FINANCIEN	20
4.1 De positie van inwoners.....	20
4.1.1 Cliëntondersteuning.....	20
4.1.2 Omgaan met klachten	20
4.2 Kwaliteit en monitoring	21
4.2.1 Kwaliteit als basis	21
4.2.2 Kwaliteit als proces: monitoring	22
4.3 Financiën.....	23
4.3.1 Passende financiering van maatschappelijke ondersteuning	23
4.3.2 Beschikbare middelen	25

BIJLAGEN

DOEN WAT NODIG IS

Voor u ligt het beleidsplan sociaal domein voor de periode 2015-2018. Het betreft een periode waarin binnen het sociale domein veel voor onze inwoners zal veranderen, doordat taken vanuit het Rijk en de Provincie worden overgeheveld naar de gemeente.

Dit vraagt om een integrale aanpak voor participatie, jeugdzorg en WMO, waarbij de vraag van onze inwoners centraal staat.

Dit beleidsplan maakt duidelijk waar we de komende jaren naar toe willen, hoe we deze ambities (verder) gaan realiseren en wat dat van de organisatie en aan financiering vraagt. Met dit beleidsplan willen we een duidelijke koers uitzetten, maar ook voldoende flexibiliteit houden om tijdig en adequaat in te kunnen spelen op veranderende maatschappelijke ontwikkelingen.

Er zijn in onze gemeente veel mensen die zich zorgen maken over het feit de nieuwe taken op het gebied van (jeugd)zorg, begeleiding, dagbesteding en werk per 1 januari 2015 gepaard gaan met enorme bezuinigingen. Ook onze WMO Raad en Cliëntenraad hebben hierover hun bezorgdheid uitgesproken en we moeten dit probleem zeker niet bagatelliseren.

De uitdaging voor onze gemeente zal zijn om, ondanks deze bezuinigingen, toch kansen te creëren voor écht maatwerk aan inwoners, die om medische- psychische of sociaal-maatschappelijke redenen ondersteuning vanuit de gemeente nodig hebben om in de maatschappij mee te kunnen doen.

Wij vinden dat deze inwoners de garantie moeten hebben dat zij de ondersteuning die zij nodig hebben ook daadwerkelijk zullen krijgen, zonder last te hebben van financiële of bureaucratische belemmeringen vanuit de gemeente. Daar hebben wij ook onze bedrijfsvoering op aangepast: één contactpersoon bij de gemeente bespreekt in alle openheid met hen de problemen, daarbij hun autonomie respecterend en waar mogelijk bij het samen zoeken naar oplossingen ook gebruik makend van hun talenten en hun eigen sociale netwerk.

Wij willen waar mogelijk ook voorkomen dat mensen (zwaardere) zorg nodig krijgen, door tijdig problemen te signaleren en in te zetten op preventie.

Maar ook onze Huizer samenleving kan vaak meer betekenen dan we soms denken. Bijvoorbeeld door kwetsbare mensen op te nemen in het bedrijf, de vereniging of de buurt. Samenleven doen we namelijk echt samen!

Janny Bakker en Marianne Verhage

1 INLEIDING

1.1 Inleiding

Per 1 januari 2015 zijn de transities in het sociale domein een feit. Met de vaststelling van de Jeugdwet, de nieuwe Wmo en de Participatiewet zijn we als gemeente verantwoordelijk voor de ondersteuning aan een veel grotere groep inwoners (zie tabel 1). In de factsheets bij dit beleidsplan vindt u een toelichting op de nieuwe taken, doelgroepen en budgetten.

Tabel1: verwachte nieuwe instroom in 2015 (geen unieke personen, maar aantal beschikkingen/indicaties)

Gemeente	Verwachte nieuwe instroom als gevolg van de transities in 2015		
	Jeugdwet	Wmo	Participatie ¹
Blaricum	250	100	15
Eemnes		50	40
Huizen	1150	460	230
Laren	240	150	30
Totaal	1640	760	315

Deze verantwoordelijkheid biedt grote kansen voor de gemeente en haar inwoners. Kansen om in onze dienstverlening echt tot een aanpak op maat te komen. We kunnen nu immers met de inwoner de juiste prioriteiten stellen en verbindingen leggen tussen de diverse terreinen in het sociaal domein. Bovendien is de verantwoordelijkheid meer eenduidig komen te liggen bij de inwoner en de gemeente. Hierdoor zijn er kansen voor minder bureaucratie, korte lijnen, duurzame oplossingen en tijdig ingrijpen bij knelpunten of problemen.

Duidelijk is dat we als gemeente onze taken in 2015 moeten uitvoeren met veel minder budget, stapsgewijs in totaal 30% minder. Niet alleen willen we binnen deze budgetten zorgen voor een goede ondersteuning voor de huidige en nieuwe groepen, maar we willen ook mantelzorgers en eenzame ouderen beter gaan bereiken.

Met een goede vraaggestuurde dienstverlening kunnen we veel bereiken. Dat hebben we de afgelopen jaren laten zien. Maar om op langere termijn goede zorg ook betaalbaar te houden voor inwoners die dat nodig hebben, is er meer nodig. Het vraagt om een andere perspectief op zorg en participatie én een samenleving (inwoners onderling, bedrijven en organisaties) die zich bewust en actief openstelt voor mensen met een beperking: een inclusieve samenleving. Dit is de kern van ons gemeentelijk beleid in het sociale domein in deze en komende beleidsperioden en deze wordt in dit plan nader toegelicht.

¹ Bij deze cijfers gaat het om een inschatting van de extra instroom als gevolg van de maatregelen rond de Wajong. Een grotere groep inwoners komt niet meer in de Wajong, maar valt direct onder verantwoordelijkheid van de gemeente. Om een inschatting te maken van de omvang van deze nieuwe instroom zijn we uitgegaan van de helft van de huidige instroom in de Wajong. De daadwerkelijke keuring bepaalt uiteraard straks in welke regeling iemand komt.

1.2 Overleg met inwoners

Bij het tot stand komen van het beleid voor het sociale domein zijn inwoners en andere belanghebbenden betrokken:

- Het gesprek met inwoners, belangenorganisaties en aanbieders over de transities in het sociale domein is regionaal georganiseerd in de vorm van de Samenkrachtbijeenvakkomsten (<http://www.regiogenv.nl/sociaal/sociaal-domein/samenkracht>).
- Wmo-raden, aanbieders en vakbonden zijn geconsulteerd bij de inkooptrajecten voor de individuele voorzieningen.
- De conceptverordeningen en het conceptbeleidsplan sociaal domein zijn besproken met de Wmo-raad en de cliëntenraad. Het advies van beide raden aan het college is verwerkt in dit beleidsplan

1.3 Wettelijke kaders

Hieronder zijn kort de wetten beschreven, die het kader zijn voor dit beleidsplan. Dit beleidsplan vervangt het Wmo-beleidsplan 2012 – 2015. De resultaten van de activiteiten van dit beleidsplan zijn in januari in de commissie sociaal domein gepresenteerd. Daarnaast is de stand van zaken opgenomen in de rapportage Uitvoering Wmo in 2012 en 2013 (zie www.huizen.nl).

De Jeugdwet: de gemeente draagt in brede zin zorg voor de preventie, ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen en ouders bij opgroei- en opvoedingsvragen en –problemen.

De Wet passend onderwijs: de gemeenten is verantwoordelijk voor de afstemming met schoolbesturen over zowel de ondersteuningsplannen vanuit het onderwijs als de beleidsplannen vanuit de gemeenten.

De Wet maatschappelijke ondersteuning: de gemeenten dragen zorg voor de ondersteuning bij zelfredzaamheid en participatie van inwoners met beperkingen, chronisch psychische of psychosociale problemen, beschermd wonen en opvang, ondersteuning bij mantelzorg en cliëntondersteuning. Onderdeel van de Wmo is ook dat gemeenten zorg moeten dragen voor sociale samenhang en leefbaarheid in buurten en wijken.

De Participatiewet: de gemeente is verantwoordelijk voor de voorzieningen voor bijstand, beschermt werk en voor jonggehandicapten. De gemeenten zijn volgens deze wet verantwoordelijk om iedereen met arbeidsvermogen naar werk toe te leiden.

De Wet publieke gezondheid: de gemeente is verantwoordelijk voor 'gezondheidsbeschermende en gezondheidsbevorderende maatregelen voor de bevolking of specifieke groepen daaruit, inclusief het voorkomen en het vroegtijdig opsporen van ziekten'. Het gaat hier om collectieve preventie, uitvoering van de infectieziektebestrijding en uitvoering van jeugdgezondheidszorg.

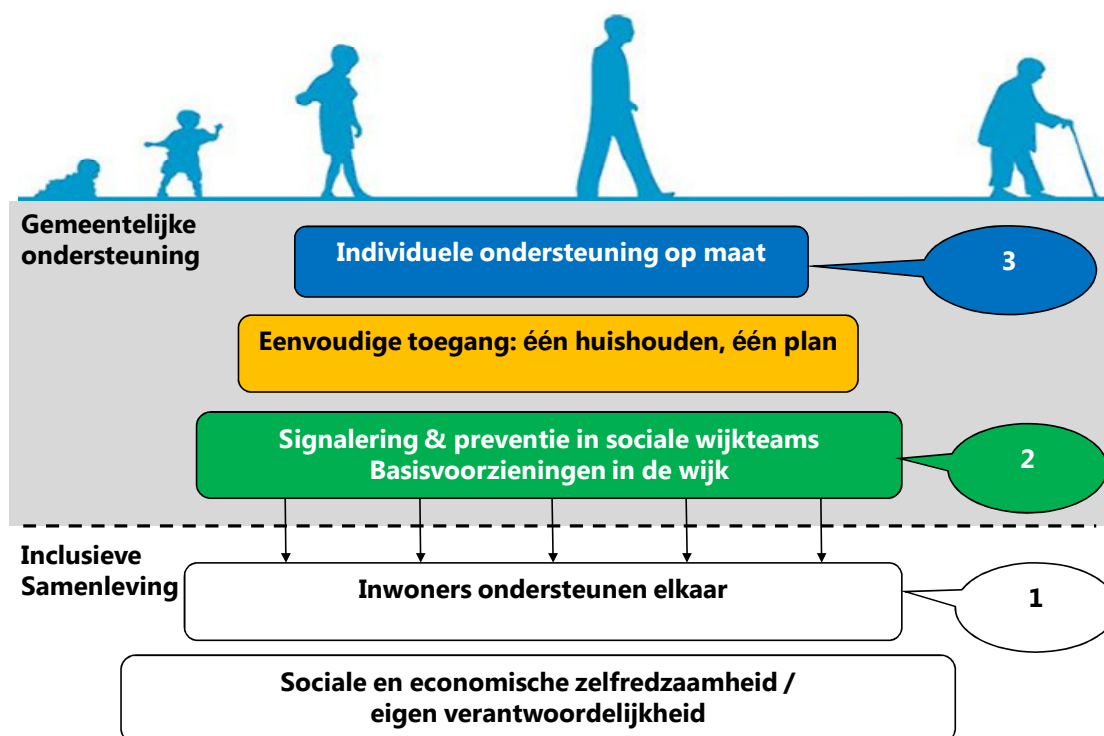
1.4 Leeswijzer

- In hoofdstuk 2 'Waar willen we naartoe?' worden 4 bewegingen in het sociale domein beschreven die noodzakelijk zijn voor een goede en betaalbare zorg in de komende jaren.
- In hoofdstuk 3 'Hoe realiseren we de ambities' geven we per beweging de kernpunten voor realisatie.
- In hoofdstuk 4 'Organisatie en financiën' komt de organisatie en financiering van de taken in het sociale domein aan de orde, de positie van inwoners en de kwaliteit en monitoring.

2 WAAR WILLEN WE NAARTOE?

2.1 Transformatie in het sociale domein

In onderstaande figuur is de transformatie weergegeven die we in het sociale domein beogen. Kort gezegd is de beweging om vragen van inwoners met een beperking of een probleem zoveel mogelijk op te lossen in en met de samenleving. Daarmee bedoelen we het dagelijkse sociale en economische verkeer: het wonen in een wijk, het opvoeden van kinderen, naar school gaan, sporten en werken. Dat betekent dat inwoners (en bedrijven, verenigingen, kerken, etc.) zoveel mogelijk met elkaar verantwoordelijkheid nemen om individuele of maatschappelijke vraagstukken aan te pakken en dat onze gemeentelijke ondersteuning (boven de stippellijn) erop gericht is die oplossingen waar nodig te ondersteunen.

Er zijn vier noodzakelijke bewegingen om deze transformatie te realiseren (eerste drie zie figuur).

1. Van een focus op het individu naar een betrokken samenleving

Door het verdwijnen van de 'zuilen' en de toegenomen individualisering is veel van de vroegere sociale cohesie in de samenleving verdwenen. Tegelijkertijd is de zorg die mensen zelf of met elkaar organiseerden voor een groot deel geprofessionaliseerd. Hierdoor maken mensen die maatschappelijke ondersteuning nodig hebben vaker gebruik van professionele hulp. We willen stimuleren en ondersteunen dat inwoners weer meer zelf en gezamenlijk vormgeven aan zorg voor elkaar.

2. Van zorg naar oplossingen eerder en dichtbij

De tweede beweging die nodig is, is dat inwoners met vragen of problemen met lichte ondersteuning of advies weer vaker zelf de draad op kunnen pakken. Dan gaat het niet om het verlenen van hulp of zorg, maar veel meer om het weer betrekken van het eigen netwerk van mensen en vinden van praktische oplossingen thuis, met burens, op school etc. Nu gebeurt het nog te vaak dat problemen zwaar worden omdat ze niet tijdig gesignaleerd worden of dat er onvoldoende afstemming plaatsvindt tussen professionals in de wijken/buurtten. O.a. met de inzet van sociale wijkteams willen we de beweging naar eerder en dichtbij maken.

3. Van zorg en isolement naar welzijn en participatie

Voor het welbevinden is het van belang dat mensen zelf de regie hebben over hun leven én dat er balans is op de verschillende aspecten van het leven: sociale relaties, materiële zekerheid, arbeid en presteren, gezondheid, zingeving. Wat vaak gebeurt, als er op één of meer van deze levensdomeinen een probleem is, is dat de oplossing wordt gezocht in zorg. Dit geldt bijvoorbeeld voor vragen op het domein van arbeid en presteren. Zo gebeurt het nu dat een zinvolle invulling van de dag voor mensen met een beperking vaak als een vorm van gespecialiseerde zorg is georganiseerd. De derde beweging is om met individuele ondersteuning aan te sluiten op waar het voor inwoners om gaat: naar vermogen meedoen in onze samenleving. Dat betekent dat we individuele ondersteuning zoveel mogelijk in en met de samenleving vormgeven.

4. Van lokaal denken naar slim samenwerken

Met de transities in het sociaal domein is een beweging in gang gezet voor samenwerking met de gemeenten in de regio. We hebben de transities gezamenlijk voorbereid en hebben een sterk team geformeerd voor de inkoop en het contractbeheer van individuele voorzieningen. Dat hadden we als individuele gemeenten niet zo goed kunnen organiseren. Met de BEL-gemeenten hebben we een gezamenlijke uitvoeringsdienst. We willen met de BEL-gemeenten onderzoeken hoe we ook de ambtelijke beleidscapaciteit en de ondersteunende diensten in onze gemeenten samen slimmer kunnen benutten.

2.2 Kernwaarden voor dienstverlening

1. De vraag centraal

De gemeente stelt de vragen en behoeften van inwoners centraal. Bij het inzetten van ondersteuning staat voorop aan welk resultaat de ondersteuning bijdraagt. Dit betekent dat de gemeente met de inwoner komt tot een op maat van de persoon gesneden afgestemd geheel van activiteiten. Daarbij gaan we uit van 1 huishouden – 1 plan – 1 regisseur.

2. Uitgaan van zelfregie en eigen mogelijkheden

Als gemeente gaan we ervan uit dat onze inwoners zelf de regie houden over hun leven, óók als er een ondersteuningsbehoefte ontstaat. Onze inwoners nemen naar vermogen actief deel aan de samenleving en dragen zelf zorg voor de invulling daarvan (door te werken of op een andere manier actief te zijn). Onze ondersteuning is erop gericht om deze sociale en economische zelfredzaamheid te versterken en is altijd aanvullend op wat mensen zelf willen en kunnen. Voor inwoners die behoren tot de beroepsbevolking betekent dit dat onze ondersteuning erop gericht is om mensen in staat te stellen hun arbeidsvermogen optimaal te benutten.

3. Uitgaan van een heldere rolverdeling in het sociaal domein

- We hebben vertrouwen in de eigen kracht en het oplossend vermogen van mensen en organisaties.
- De primaire verantwoordelijkheid voor opvoeden en opgroeien, ligt bij de ouders.
- De inwoner die (het gezin dat) ondersteuning nodig heeft, houdt zelf de regie, tenzij de eigen veiligheid of die van kinderen of anderen in gevaar komt.
- De rollen van opdrachtgever en opdrachtnemer zijn gescheiden. De gemeente is (met de inwoner) opdrachtgever van maatschappelijke ondersteuning. De uitvoering gebeurt door aanbieders van ondersteuning (in de rol van opdrachtnemer).
- De gemeente is procesregisseur, kent voorzieningen toe, schakelt gespecialiseerde hulp in en is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de geleverde dienstverlening.

Kernwaarden vertaald in de verordening

De kernwaarden zijn vertaald in de procesverordening sociaal domein. De verordening sociaal domein geeft invulling aan één integraal proces in het sociaal domein met 'één huishouden, één plan' als vertrekpunt. Ongeacht de vraag van de inwoner en het terrein waarbinnen de vraag valt: gerekend kan worden op één proces dat uitgaat van de vraag centraal, maatwerk en verbinding in het sociaal domein. Inwoners die zich met een hulpvraag bij de gemeente melden, kunnen van de gemeente verwachten dat zij goed onderzoek verricht en dat dit onderzoek in goede samenspraak met de mensen om wie het gaat uitgevoerd wordt.

3 HOE REALISEREN WE DE AMBITIES?

In het vorige hoofdstuk hebben we de vier bewegingen geduid voor de transformatie in het sociale domein. In dit hoofdstuk geven we per beweging de kernpunten voor realisatie.

3.1 Van een focus op het individu naar een betrokken samenleving

We stimuleren en ondersteunen dat inwoners meer zelf en gezamenlijk vormgeven aan zorg voor elkaar.

Wat inwoners met elkaar organiseren en voor elkaar betekenen, is een zaak van inwoners zelf. Als overheid kunnen we ervoor zorgen dat we deze initiatieven zo goed mogelijk ondersteunen en zichtbaar maken. We hebben de volgende kernpunten voor realisatie:

- De dialoog over opvoeden stimuleren: de pedagogische civil society.
- Eigen initiatief ondersteunen en zichtbaar maken.
- Tegenprestaties vragen en benutten.
- Zorgen voor bereikbare en toegankelijke voorzieningen.

3.1.1 De dialoog over opvoeden stimuleren: de pedagogische civil society

Opvoeden en opgroeien, gebeurt met vallen en opstaan. Daarvoor zijn ouders primair verantwoordelijk. Maar de opvoeding en het opgroeien gebeurt niet alleen binnen het gezin. Kinderen leren en ontwikkelen zich ook op school, de buurt, de sportvereniging en op het kinderdagverblijf. Opvoeden doen we – vanuit dit perspectief- samen: de pedagogische civil society.

- Bij een deel van de vragen waar ouders en opvoeders bij het opvoeden tegenaan lopen, kunnen deze ouders en opvoeders elkaar uitstekend helpen. Professionele inzet is dan niet nodig. Daarom stimuleren we als gemeente dat ouders en andere opvoeders meer met elkaar het gesprek voeren over opvoeden en elkaar ondersteunen bij vragen. Dat gesprek moet onzes inziens plaatsvinden op de plekken waar kinderen als vanzelfsprekend zijn: in het gezin, de buurt, de school etc. De CJG-aanpak is de laatste jaren steeds meer op dit uitgangspunt gebaseerd. Naast bestaande activiteiten als de Mamma-café's willen we de dialoog stimuleren met methodieken als de aanpak van de Family Factory (www.familyfactory.nl).
- Daarnaast vinden we het belangrijk dat kinderen ervaren dat zij zelf een bijdrage aan onze samenleving kunnen leveren. We behouden daarom – ondanks het wegvallen van rijksmiddelen – de maatschappelijke stage voor leerlingen in het voortgezet onderwijs.

3.1.2 Eigen initiatief stimuleren en zichtbaar maken

Zoals gezegd, is wat inwoners met elkaar en met anderen organiseren vooral een zaak van inwoners zelf. Als gemeente willen we initiatieven stimuleren en ondersteunen. Dat doen we op de volgende manieren:

- We geven publieke bekendheid aan personen, bedrijven en maatschappelijke organisaties in Huizen die zich inspinnen om mensen met een beperking te laten deelnemen aan hun activiteiten. Samen met de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling en het platform

Maatschappelijk Betrokken Ondernemen wordt hiervoor een plan van aanpak gemaakt. We streven naar een jaarlijkse toename van het aantal deelnemende personen, bedrijven en organisaties van 10%, ten opzichte van een inventarisatie begin 2015.

- Mantelzorgers en vrijwilligers worden in het zonnetje gezet door een stimulerende invulling te geven aan de Nationale vrijwilligersdagen, NL Doet en de Nationale dag voor de mantelzorg. Daarnaast wordt in regionaal verband een communicatiecampagne ‘Dat is heel gewoon’ georganiseerd om vrijwillige inzet te stimuleren.
- Als gemeente willen we - als dat nodig is – initiatieven van inwoners ondersteunen. Dit doen wij door mee te denken bij plannen en ondersteuning te bieden bij bijvoorbeeld het vinden van huisvesting of het aanvragen van subsidies. Ook hebben we voor deze beleidsperiode een budget van € 20.000 per jaar gereserveerd voor innovatiesubsidies. Daarnaast is het de opdracht van Versa en de Vrijwilligerscentrale om initiatieven van inwoners, vrijwillige inzet en maatschappelijk betrokken ondernemen te ondersteunen. De werkwijze van Tijd voor Meedoen in de Draaikom waarbij inwoners met en zonder beperkingen hun talenten inzetten voor activiteiten in de wijk, wordt voortgezet en uitgebreid naar alle wijkcentra. We willen deze werkwijze in de wijk verbinden met vormen van dagbesteding (zie verder 3.3.3).
- Uitgangspunt is dat bewoners zelf eigenaar zijn van de activiteiten in hun wijk. We willen in dit licht kijken naar de mogelijkheid om Tijd voor Meedoen in de vorm van een coöperatie te organiseren, waarvan inwoners lid kunnen worden en zitting hebben in het bestuur. We starten hiermee in de Bovenmaten bij de Draaikom, en breiden bij gebleken succes uit naar het Holleblok en omgeving. Een tweede coöperatie is mogelijk voor Huizen ZW (verbonden aan wijkcentra in Stad en Lande en het Oude Dorp). De sociale wijkteams (zie verder 3.2.1) organiseren we op dezelfde schaal, zodat een goede verbinding tussen sociaal wijkteam en coöperatie mogelijk is. De Vrijwilligerscentrale draagt zorg voor goede digitale matching voor vrijwilligers.

3.1.3 Tegenprestaties vragen en benutten

- Mensen die (tijdelijk) geen regulier werk hebben, willen we de mogelijkheid bieden om werkervaring op te doen die aansluit bij hun eigen ambities en mogelijkheden. Met hun inzet dragen zij weer bij aan activiteiten in buurten, onderwijs, zorg, welzijn, sport, cultuur en openbare ruimte. Op deze wijze willen we de mogelijkheid van de tegenprestatie die wij mogen vragen in het kader van ‘Wet maatregelen werk en bijstand’ (straks onderdeel Participatiewet) invullen.
- Verschillende verenigingen in Huizen zorgen ervoor dat mensen met een beperking kunnen deelnemen aan hun activiteiten. We willen dit verder stimuleren door aan subsidieverlening een maatschappelijke tegenprestatie te verbinden, waardoor meer mensen met een beperking kunnen deelnemen aan de activiteiten van de vereniging.

3.1.4 Zorgen voor bereikbare en toegankelijke voorzieningen en woningen

Onze ambitie is dat ouderen en mensen met een beperking langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. Dit willen we realiseren met goede en toegankelijke voorzieningen in de buurt en goede huisvesting:

- In deze beleidsperiode wordt ten minste 55% van de nieuwbouw, waar de gemeente zeggenschap over heeft, bestemd voor betaalbare zelfstandige nultredenwoningen voor

ouderen met beginnende tot matige beperkingen. De overige nieuwbouw is vooral gericht op starters en jongeren.

- Het bestaande maatschappelijke vastgoed gaan we optimaal benutten om maatschappelijke en culturele initiatieven mogelijk te maken en om dagbesteding in de eigen buurt te faciliteren. Uiterlijk in 2016 is het maatschappelijk vastgoed in kaart gebracht, inclusief het vastgoed van zorginstellingen, onderwijs, kerken ed.
- We zorgen er bovendien voor dat maatschappelijke voorzieningen goed toegankelijk zijn voor mensen met een beperking (jaarlijkse schouw door de regionale schouwgroep).

3.2 Van zorg naar oplossingen eerder en dichtbij

Inwoners met vragen of problemen pakken met lichte ondersteuning of advies zelf de draad weer op.

In wijken en buurten zijn verschillende professionals actief die problemen van inwoners signaleren, lichte ondersteuning bieden en waar nodig doorverwijzen. Daarbij gaat het onder andere om professionals die verplegen en verzorgen, sociaal werkers in de wijk, medewerkers van de jeugdgezondheidszorg, huisartsen, politie, medewerkers van de woningbouw, leerkrachten en intern begeleiders in het onderwijs. Deze professionals weten elkaar in veel gevallen al te vinden.

Om de beweging naar goede oplossingen eerder en dichtbij te realiseren, is er in onze ogen meer samenhang nodig bij preventie en signalering, een goede relatie met de gemeentelijke toegang en een meer outreachende en vraaggestuurde werkwijze van professionals in de wijk. We hebben de volgende kernpunten voor realisatie:

- Sociale wijkteams: zorgen voor samenhang in preventie en signalering.
- Preventie en signalering jeugd en gezin: naar betere samenwerking en een heldere rolverdeling.
- Een outreachende en vraaggerichte werkwijze in het preventieve domein.
- Met selectieve preventie inzetten op een goede gezondheid van inwoners.

3.2.1 Sociale wijkteams: zorgen voor samenhang in preventie en signalering

Het Rijk wil de beweging ondersteunen om al in een eerder stadium zorgvragen te signaleren en de afstemming tussen zorg (in het kader van de Zorgverzekeringswet) en door de gemeenten bekostigde ondersteuning mogelijk te maken. De wijkverpleegkundige krijgt per 2015 de ruimte om naast verplegings- en verzorgingstaken ook actief te signaleren en samen te werken met partners in de wijk. Deze beschikbaarheidsfunctie wordt populatiegebonden bekostigd. Ook gemeenten krijgen vanuit het rijk budget voor het organiseren van sociale wijkteams, waarbij ze vrij zijn deze op eigen wijze in te vullen. In Huizen kiezen we voor een eenvoudige en heldere opzet:

- We starten vanuit het idee van 'leren door te doen' in 2015 met twee sociale wijkteams bestaande uit een wijkverpleegkundige en een sociaal werker die herkenbaar en zichtbaar zijn in de buurt en die (elk vanuit hun eigen discipline) hun netwerkcontacten hebben en gezamenlijk zorg dragen voor een goede afstemming tussen zorg en welzijn.
- Anders dan in veel andere gemeenten is de toegang tot individuele voorzieningen niet in het wijkteam belegd, maar verloopt via de gemeentelijke toegang. We doen dit om onze inwoners zelf maximaal de regie te geven over wat zij nodig hebben voor hun dagelijks functioneren en

hen daarvoor niet afhankelijk te maken van de mening en de budgetten van professionals. Daarentegen willen we de wijkteams volop kansen bieden om knelpunten in buurten en wijken tijdig te signaleren en dus óók op het individuele niveau inwoners sneller door te verwijzen naar de huisarts en/of gemeentelijk consulent. Ook in de BEL gemeenten wordt op kleine schaal gestart met een sociaal wijkteam. De HBEL gemeenten zullen de ervaringen hierover uitwisselen.

- We sluiten aan bij het initiatief van het regionale netwerk kwetsbare ouderen (voorheen netwerk dementie) om met vertegenwoordigers van zorg, welzijn en gemeenten de rol en taken van een sociaal wijkteam verder in te vullen. Daarmee ligt de focus van het sociale wijkteam in Huizen in het begin op ouderen. In de loop van 2015 wordt de scope van het sociale wijkteam waar nodig uitgebreid.
- Het sociale wijkteam krijgt ook de opdracht om actief vragen van gezinnen en jeugdigen te signaleren en op te pakken. Daarbij is echter de samenhang met de zorgstructuren in het onderwijs, de jeugdgezondheidszorg en de CJG-taken belangrijk. We werken dit met betrokken partners verder uit (zie ook paragraaf 3.2.2).
- Voor gemeente Huizen is in 2015 naar verwachting ca. € 30.000,- beschikbaar voor de sociale wijkteams. Het exacte bedrag is bij schrijven van dit beleidsplan nog niet bekend. Vanuit de Zvw komt er een aanvullend budget voor de beschikbaarheidsfunctie van de wijkverpleegkundige (+/- 1 fte). In de loop der jaren nemen deze budgetten toe (groeimodel). We zullen de middelen voor het sociale wijkteam benutten om de inzet van de sociaal werker in het sociale wijkteam te bekostigen. Om een goede start te kunnen maken met ca. 1 fte sociaal werk in 2015 en 2016 vullen we deze middelen aan met een deel van de resterende projectmiddelen van het afgesloten beleidsplan 2012 – 2015 (zie paragraaf 4.2). Na 2016 verwachten we de inzet van de sociaal werkers in het sociale wijkteam volledig uit de rijksmiddelen voor sociale wijkteams te kunnen bekostigen.

3.2.2 Preventie en signalering jeugd en gezin, naar een heldere rolverdeling

Met de transitie jeugdzorg is de urgentie van een goed functionerend voorveld veel groter en wordt ook de samenwerking tussen het voorveld en de gemeentelijke toegang van belang. Het voorveld moet meer vragen oppakken en afronden dan nu het geval is, om een goede zorg voor onze jeugdigen te kunnen blijven bekostigen. Bij de preventie en signalering rond opvoed- en opgroevraagstukken zijn veel partijen betrokken: het Centrum voor Jeugd en Gezin, de jeugdgezondheidszorg, het jongerenwerk en uitvoering van opvoedactiviteiten door Versa Welzijn, Het Regionale Bureau Leerplicht en de zorgstructuren in het onderwijs.

Met het onderwijs, de jeugdgezondheidszorg en Versa delen we overtuiging dat de organisatie van preventie en signalering eenvoudiger kan en moet. De eerste stappen voor vereenvoudiging zijn gemaakt. Zo zijn de CJG-signaleringsoverleggen gestopt en wordt er alleen nog met en rond het gezin overleg georganiseerd als dat nodig is. In het onderwijs maakt men dezelfde beweging en stapt men van de structuur van vaste overleggen met professionals over naar de aanpak van 'handelingsgericht werken'.

In overleg met onze partners willen we in de eerste helft van deze beleidsperiode een heldere en eenvoudige rolverdeling realiseren:

- De coördinatie van preventieve inzet voor jeugd en gezin (CJG-taken) beleggen we eind 2015 bij de uitvoerders van preventieve ondersteuning. Daarbij wordt gedacht aan het verbinden

van de coördinatie aan de uitvoering van de taken jeugdgezondheidszorg. De borging van CJG-taken is opgenomen in de bestuursopdracht voor de JGZ.

- In 2015 herijken we het aanbod van preventieve activiteiten in Huizen (van zowel Versa, JGZ als het CJG) om tot een samenhangend aanbod te komen. Daarbij wordt ook de verbinding met het sociale wijkteam verder uitgewerkt. In samenwerking met ouders en instellingen wordt een conferentie over de gewenste inrichting van laagdrempelige opvoedondersteuning in Huizen georganiseerd.
- We geven uitvoering aan de afspraken die in regionaal verband zijn gemaakt met het onderwijs in het kader van de ontwikkelagenda (zie bijlage 5). Uitgangspunt is dat de school zelf verantwoordelijk is voor de organisatie van de schoolinterne zorg en dat in het geval er 'schoolexterne' zorg nodig is, er voor scholen een helder aanspreekpunt is. Voor preventieve ondersteuning is dat de coördinerende organisatie (naar verwachting de JGZ). Voor individuele zorg is dat een vertegenwoordiger van de gemeentelijke toegang.
- Schoolverzuim is vaak een indicator van andere problemen rond een jeugdige of in het gezin. We maken in regionaal verband nadere afspraken met het RBL over de afstemming met de gemeentelijke toegang en de rol binnen de zorgstructuren in het onderwijs.

3.2.3 Een outreachende en vraaggerichte² werkwijze in het preventieve domein

In de afgelopen beleidsperiode heeft het gemeentelijke loket zoals beoogd een centrale positie gekregen als het gaat om informatie, advies en toeleiding naar maatschappelijke ondersteuning. Daarnaast vormen wijkcentra steeds beter een plek waar inwoners elkaar ontmoeten en waar verbindingen tussen mensen gelegd worden, zowel voor inwoners met initiatieven als voor inwoners met een lichte hulpvraag. Om in deze beleidsperiode meer vragen eerder en dichtbij op te lossen en zwaardere vragen te voorkomen is bovenstaande inzet niet voldoende. Er zal meer ingezet moeten worden op signalerende en outreachende activiteiten. Deze activiteiten hebben als doel om mensen te bereiken die vragen of problemen hebben en zich niet zelf melden. We doen dit onder andere door de verruiming van de inzet van het sociaal werk in het sociaal wijkteam.

Voor uitvoering van deze outreachende en vraaggerichte werkwijze is een heldere opdracht aan sociaal werkers (al dan niet onderdeel uitmakend van een sociaal wijkteam) en medewerkers van de jeugdgezondheidszorg van belang:

- Een proactieve houding en zichtbaarheid voor inwoners in de wijk, bijvoorbeeld door aanwezig te zijn op straat en in de buurtcentra. En daarnaast beter gebruik te maken van contacten met bestaande lokale netwerken en organisaties (bv. woningbouwvereniging, huisarts, buurtvereniging, kerk, winkeliers, politie etc.). Groepen die zich niet snel melden worden proactief benaderd (mantelzorgers en eenzame ouderen).
- Waar dat kan met lichte ondersteuning vragen oplossen. Daarbij ligt de nadruk op het versterken van het sociale netwerk van mensen en het vinden van praktische oplossingen binnen dat netwerk.

² In dit verband spreken we niet van een vraaggestuurde maar van een vraaggerichte werkwijze. Het gaat hier immers om het gericht en proactief benaderen van inwoners, terwijl een vraaggestuurde werkwijze meer uitgaat van de eigen vraag en de eigen regie van de inwoner, waarbij de professional een meer afwachtende houding heeft. Uiteraard moet de eventuele lichte ondersteuning vervolgens wel aansluiten bij de vragen van inwoners (vraaggericht).

- Preventieve ondersteuning zoveel mogelijk vraaggericht inzetten en daarbij aansluiten bij de plekken waar inwoners, jeugdigen en gezinnen vanzelfsprekend komen (thuis, de buurt, het werk, het wijkcentrum, sportvereniging, school, het consultatiebureau etc.).
- In onze regio komen relatief veel kinderen met jeugdzorg uit gezinnen waar sprake is van verstoorde verhoudingen binnen het gezin en (v)chtscheidingen. Binnen de preventieve activiteiten voor jeugd en gezin wordt daarom ook de onderlinge communicatie tussen ouders en kinderen en tussen ouders onderling opgenomen.
- Zorgen dat signalen van problemen die niet (of niet alleen) in het voorveld kunnen worden opgelost, met de juiste informatie terecht komen bij de toegang van de gemeente of bij de huisarts. Op basis van overleg met de toegang wordt gekeken of meer gespecialiseerde of zwaardere zorg nodig is of dat een vraag met advies van de toegang of inzet van tijdelijke meer gespecialiseerde expertise, aan de voorkant kan worden opgelost. Binnen de subsidieafspraken met de jeugdzorgaanbieders maken we een budget vrij om inzet van advies en expertise in het voorveld mogelijk te maken (zie innovatieagenda jeugdzorg).
- Zorgen voor betere bekendheid bij huisartsen met de mogelijkheden in het voorveld. Gedacht wordt aan het instrument 'welzijn op recept' om inwoners met sociale problematiek toe te leiden naar geschikte mogelijkheden in het welzijnswerk.

3.2.4 Met selectieve preventie inzetten op een goede gezondheid van inwoners

Gezondheid en zorg enerzijds en welzijn en participatie anderzijds, beïnvloeden elkaar. Zo heeft de (ervaren) gezondheid invloed op de mate van welzijn en participatie. Omgekeerd dragen welzijn en participatie bij aan een goede gezondheid en minder zorg. Daarom zetten we met selectieve preventie in op de gezondheid van onze inwoners. Dit doen we via een aantal wettelijke en toezichthoudende taken die we regionaal bij de GGD beleggen. Daarbij gaat het om o.a. jeugdgezondheidszorg, infectieziektebestrijding, hygiënezorg en toezicht op de kinderopvang. Daarnaast hebben we de volgende lokale speerpunten:

- Alcoholgebruik onder jongeren in Huizen blijft zorgelijk. Van de Huizer 4e klassers in het voorgezet onderwijs, heeft 59% recent alcohol gedronken (in afgelopen vier weken), 41% binge gedronken (5 of meer drankjes per gelegenheid, in de afgelopen vier weken) en is 34% in de afgelopen vier weken aangeschoten of dronken geweest. Alcoholgebruik op jonge leeftijd heeft grote gevolgen voor de huidige en toekomstige gezondheid en participatie van jongeren. Daarnaast is het met ingang van 2014 strafbaar om alcohol te verkopen aan jongeren onder de 18, en mogen jongeren onder de 18 geen alcohol bij zich hebben. Het voorkomen van het gebruik van alcohol door jongeren onder de 18 pakken we regionaal aan via preventie en handhaving.
- Bij ouderen zetten we in op de aanpak van eenzaamheid en huiselijk geweld. Eenzaamheid onder senioren in Huizen is hoog. In 2012 gaf 48% van de senioren (65+) aan in meer of mindere mate eenzaam te zijn (39,4% matig eenzaam, 8,6% (zeer) ernstig eenzaam). Eenzaamheid heeft een negatieve invloed op gezondheid en participatie. Daarnaast weten we uit landelijke data dat huiselijk geweld gemiddeld bij 1 op de 20 senioren voorkomt en dat eenzame senioren hier extra kwetsbaar voor zijn. Bij het regionale steunpunt huiselijk geweld blijven meldingen door en over senioren achter ten opzichte van andere groepen. We zetten de komende jaren in op de aanpak van eenzaamheid en huiselijk geweld onder senioren.
- Bewegen voorkomt gezondheidsklachten en stimuleert welzijn en participatie. Overgewicht op jonge leeftijd gaat vaak gepaard met gezondheids- en participatieproblemen op het moment zelf en op latere leeftijd. Daarom blijven we inzetten op bewegen en het voorkomen van

overgewicht en obesitas. Op basis van de rijksregeling 'buurtsportcoach' en cofinanciering vanuit bestaand budget, zetten we in op de mogelijkheden voor meer bewegen in de buurt. Het college werkt in samenspraak met het Sportplatform, scholen, ouderenbonden en zorginstellingen uit, op welke wijze het meervoudig gebruik van voorzieningen en de openbare ruimte wordt gestimuleerd. We gaan deelnemen aan het JOGG-convenant (Jongeren op Gezond Gewicht), waarmee we gebruik maken van de kennis en ervaringen van andere gemeenten en gebruik kunnen maken van externe experts om onze doelen te bereiken.

3.3 Van zorg en isolement naar welzijn en participatie

Individuele ondersteuning in en met de samenleving vormgeven.

In de afgelopen decennia werden beperkingen in het menselijk functioneren vooral gedomineerd door oplossingen en aanbod vanuit de zorgsector. Daarmee zijn zaken die gewoon met welzijn te maken hebben, zoals het dagelijks werk, het onderhouden van contacten, de financiële positie en zingevingsvraagstukken, vaak vanuit het zorgdomein opgepakt. Hierdoor zijn grote groepen mensen gestigmatiseerd geraakt. Als mensen individuele ondersteuning nodig hebben, willen we dat doen vanuit een breed perspectief op wat onze inwoners (ook als zij een medische, psychische of verstandelijke beperking hebben), voor hun eigen directe omgeving en voor de samenleving als geheel kunnen en willen betekenen. Onze inwoners doen mee in de samenleving en zijn zoveel mogelijk economische en sociaal zelfredzaam. Onze ondersteuning zetten we in om dat waar nodig te bevorderen. Dit doen wij door:

- Een sterke integrale toegang.
- Ruimhartige en persoonsgerichte uitvoering van armoedebeleid.
- Inclusieve oplossingen te realiseren voor sociale,- en economische zelfredzaamheid.
- Goede afspraken met andere verwijzers.
- Het terugbrengen van het aantal jeugdigen in het gedwongen kader van de jeugdzorg.

3.3.1 Een sterke integrale toegang

In het gesprek met inwoners met een ondersteuningsvraag gaan we uit van bovenstaande positieve benadering. We voeren het gesprek vanuit de mogelijkheden voor participatie en welzijn (zie ook de kernwaarden in paragraaf 2.2). Nu we als gemeente een brede verantwoordelijkheid dragen in het sociale domein is het veel beter mogelijk om met onze inwoners te komen tot een zo passend mogelijke ondersteuning. Binnen deze best passende ondersteuning is het soms wenselijk om prioriteiten te stellen als er meerdere problemen spelen. Om zo te beginnen bij het begin en stap voor stap vooruitgang te boeken. Door bijvoorbeeld eerst schulden aan te pakken, ontstaat er ruimte om opvoedproblemen weer zelf op te lossen.

In de aanloop naar de transities hebben we geïnvesteerd in deskundigheid en personele capaciteit in onze toegang. In 2014 maakten medewerkers van Bureau Jeugdzorg al deel uit van de toegangsteams. Ook heeft de gemeentelijke uitvoeringsdienst een start gemaakt met het oppakken van zorg- en overlastmeldingen en zorgmijders die voorheen door de regionale Vangnet en Adviesteams werden opgepakt. In 2015 en 2016 wordt aan de hand van de ervaringen met de nieuwe taken zo nodig bijgestuurd.

3.3.2 Ruimhartige en persoonsgerichte uitvoering van armoedebeleid

Voor mensen in een armoedesituatie of met schulden is het vaak moeilijk om perspectief te blijven houden op de oplossingen. Soms heeft dat ook zijn weerslag op de opvoeding van kinderen of het vinden van een goede invulling van de dag. De kern van ons armoedebeleid in deze periode is:

- We accepteren in Huizen geen armoede. Daarom bezuinigen we niet op armoedebeleid. Wel zetten we de beschikbare middelen van de huidige categoriale maatregelen³ zoveel als mogelijk om in individueel maatwerk. Samen met inwoners kijken we naar wat nodig is om uit een armoedesituatie te komen. Dit geldt ook voor mensen die langer dan een half jaar afhankelijk zijn van de Voedselbank. Daarmee is de uitvoering van het armoedebeleid en het beleid voor schuldhulpverlening integraal onderdeel van onze vraaggestuurde dienstverlening.
- De intensieve aanpak in de schuldhulpverlening wordt deze beleidsperiode voortgezet. Daarnaast wordt bij elke uitkeringsaanvraag gevraagd naar eventuele financiële problemen en wordt de mogelijkheid van budgetadvies geboden. Wanneer een schuldhulpverleningstraject wordt gestart, wordt naast een budgetadvies ook budgetbeheer ingezet.
- De regelingen voor kinderen in armoedesituaties (computerregeling, jeugdportfonds en jeugdcultuurfonds) worden voortgezet en ruimhartig ingezet.
- We werken als gemeente samen met maatschappelijke- en vrijwilligersorganisaties die actief zijn in de bestrijding van armoede (waaronder het Fonds Bijzondere Noden).

3.3.3 Inclusieve oplossingen realiseren voor sociale- en economische zelfredzaamheid

Individuele ondersteuning vormgeven in en met de samenleving. In paragraaf 3.1.4 hebben we beschreven hoe we inclusieve initiatieven van bewoners, bedrijven en organisaties willen stimuleren. Deze opgave realiseren we verder door goede afspraken te maken met werkgevers en aanbieders van individuele ondersteuning. Hieronder noemen we op hoofdlijnen de ingezette veranderingen:

Inclusief vormgeven van vormen van begeleiding, dagbesteding en behandeling

- Mensen die niet of slechts zeer beperkt in staat zijn om loonwaarde te genereren hebben zoveel als mogelijk gewoon binnen de samenleving een zinvolle dagbesteding, die past bij hun persoonlijke ambities en mogelijkheden. De methodiek van 'Tijd voor Meedoen' en de projectencarroussel van 'Meewerken' wordt hiervoor ingezet en waar mogelijk uitgebreid. In de wijkcentra realiseren we hiermee een verbinding van activiteiten in de wijk met dagbesteding: in de

³ Met het opgaan van de Wwb in de participatiewet per 1 januari 2015, verdwijnt een aantal categoriale regelingen (bijzondere bijstand voor chronisch zieken en gehandicapten, ouders met schoolgaande kinderen en pensioengerechtigden, de langdurigheidstoelage). Daarnaast is een aantal regelingen voor tegemoetkoming in de hoge kosten van chronisch zieken en gehandicapten met terugwerkende kracht per 1 januari 2014 afgeschaft. Het betreft de Wet Tegemoetkoming Chronisch zieken en Gehandicapten (WTCG) en de Compensatie Eigen Risico (CER). Gemeenten ontvangen vanaf 1 januari 2014 rijksmiddelen om zelf invulling te geven aan tegemoetkomingen.

Draaikom voor mensen met beginnende dementie (geheugenhuis), in het Holleblok en Vuronger voor mensen met een verstandelijke beperking, het wijkcentrum in Stad en Lande biedt vormen van dagbesteding voor mensen met een psychiatrische beperking.

- Aan de aanbieders van vormen van (AWBZ) voorzieningen voor begeleiding, dagactiviteiten en kortdurend verblijf is de opdracht meegegeven om begeleiding ter vervanging van werk en onderwijs om te zetten naar begeleiding tijdens werk en onderwijs en de dagactiviteit voor specifieke cliëntgroepen (gehandicaptenzorg, geestelijke gezondheidszorg en verpleging, verzorging en thuiszorg) om te zetten naar dagactiviteiten in de samenleving. In aanloop naar de overheveling van de AWBZ begeleiding zijn we al gestart met het geheugenhuis in de Draaikom: een welzijnsvoorziening voor mensen met beginnende dementie. Voor mensen met psychiatrische problematiek bestaat in Huizen de welzijnsvoorziening 'Koffie om de Hoek'. De afgelopen jaren is met de deelnemers het aantal verschillende activiteiten uitgebreid (o.a. sporten, koken, tuinieren etc.).
- Met de aanbieders van jeugdzorg is afgesproken dat vormen van dagbehandeling voor kinderen (onder andere de medische kinderdagverblijven) zoveel mogelijk vormgegeven worden in de reguliere kinderopvang (zie verder de innovatieagenda jeugdzorg, bijlage 3).

Afbouwen van residentiële voorzieningen

- Met de aanbieders van (voorheen provinciaal gefinancierde) jeugdzorg is afgesproken dat het aantal residentiële plekken (kindertehuizen) wordt afgebouwd, overgebleven plekken flexibeler worden ingezet en dat er ambulante alternatieven worden ontwikkeld. Een voorbeeld daarvan is het verbindingsteam van Youké waarbij intensieve ondersteuning in het gezin wordt ingezet waarmee uithuisplaatsing kan worden voorkomen. Afgesproken is ook dat als kinderen uit huis geplaatst moeten worden, dit zoveel mogelijk bij pleeggezinnen gebeurt het liefst binnen het eigen sociale netwerk.
- Ook voor beschermd wonen (het bieden van onderdak en begeleiding aan personen met een psychische aandoening) gaat in de toekomst meer op maat gekeken worden of en wanneer de bewoner weer in staat is zich op eigen kracht te redden in de maatschappij. Dat leidt mogelijk tot afbouw van residentiële voorzieningen.

Kansen op werk voor jongeren en mensen met een beperking vergroten

- Met een goede werkgeversdienstverlening willen we bereiken dat werkgevers zich meer openstellen voor werknemers met een belemmering of beperking. In regionaal verband ontwikkelen we een gereedschapskist (met o.a. de persoonsvolgende loonkostensubsidie) waarmee werkgevers op maat bediend kunnen worden. Ook wil de gemeente met deze nieuwe instrumenten het MKB stimuleren, te investeren in nieuwe banen.
- Samen met Tomin wordt gewerkt aan een toekomstbestendige aanpak van de arbeidsparticipatie van mensen met een loonwaarde tussen de 30 en 80% en/of mensen met een langere afstand tot de arbeidsmarkt. Voor mensen met een verdien capaciteit van 80-100 %, die een korte afstand tot de arbeidsmarkt hebben, wordt aanvullend op hun eigen kracht, een beperkte vorm van begeleiding naar werk vanuit de gemeente ingezet.
- We voeren een arbeidsmarktbeleid dat is gericht op het vergroten van kansen voor mensen met een beperking en voor jongeren.

3.3.4 Goede afspraken met andere toegangen en verwijzers

De toegang tot individuele ondersteuning voor jeugdigen en gezinnen is complexer dan voor volwassenen. Naast de gemeentelijke toegang tot jeugdhulp in het vrijwillig kader, kunnen ook artsen verwijzen naar alle vormen van jeugdhulp. In de praktijk gaat dit met name over vormen van geestelijke gezondheidszorg. Daarnaast mogen medewerkers van de gecertificeerde instelling voor jeugdbescherming en reclassering zorg inzetten, als er sprake is van een opgelegde maatregel door de kinderrechter (gedwongen kader). Ook via het Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling kan direct kortdurende spoedhulp worden ingezet voor volwassenen, gezinnen en kinderen.

Op dit moment worden de afspraken uitgewerkt over de afstemming en gegevensuitwisseling tussen de gemeente en huisartsen en de gemeente en de gecertificeerde instelling over verwijzingen en toekenningen. Ook het onderwijs is hierbij een belangrijke partner. Veel verwijzingen naar de jeugd-GGZ verlopen op dit moment via de route onderwijs – huisarts. Met alle toegangen tot jeugdhulp zijn regionale innovatie- en/of ontwikkelagenda's opgesteld (zie bijlagen 3, 4 en 5).

Op hoofdlijnen bevatten de ontwikkelagenda's dezelfde beweging; namelijk het verminderen van het beroep dat wordt gedaan op individuele voorzieningen voor jeugdhulp en dan met name van zware vormen van zorg (gespecialiseerd, residentieel, in het kader van een dwangmaatregel). Daarbij hoort ook de beweging van ontzorgen en normaliseren: vragen van jeugdigen en ouders minder snel als een probleem definiëren waarvoor zorg of behandeling nodig is. Op termijn willen we in dit licht de financiering en behandeling op basis van DBC (diagnose behandel combinatie) in de jeugd –GGZ afschaffen (een diagnose of label geeft in dit systeem toegang tot een specifieke behandeling).

Ook met organisaties die veel te maken hebben met de ondersteuning van zorgmijders worden nu afspraken gemaakt over afstemming, inzet vanuit het gemeentelijke loket en gegevensuitwisseling. Met diverse organisaties die overlast en zorgwekkende zorgmijders signaleren, zoals wijkagenten, worden afspraken uitgewerkt. Met woningcorporaties willen we de afspraken verbeteren waardoor we problemen door zorgmijding en overlast kunnen verminderen en huisuitzettingen kunnen voorkomen. Met huisartsen(praktijken) voeren we gesprekken om tot betere afstemming te komen in overlastsituaties en bij zorgwekkende zorgmijders.

3.3.5 Terugbrengen van het aantal jeugdigen in het gedwongen kader van de jeugdzorg

In Nederland wordt relatief vaak - ten opzichte van andere Europese landen- een beroep gedaan op de gedwongen hulpverlening. Door goede preventie en het vinden van inclusieve oplossingen voor het gezin willen we zoveel mogelijk voorkomen dat gedwongen oplossingen nodig zijn. Een trend bij de Bureaus Jeugdzorg is de gedwongen hulpverlening te voorkomen door het inzetten van intensieve begeleiding van gezinnen met meervoudige problematiek (Multi Probleem Gezinnen). Bureau Jeugdzorg Noord Holland heeft afgelopen jaren in de nieuwe methodiek geïnvesteerd.

Met Bureau Jeugdzorg Noord-Holland (straks onze gecertificeerde instelling) is afgesproken dat in nauw overleg met onze gemeentelijke toegang een verdere daling van het aantal kinderen in een

situatie van gedwongen hulpverlening wordt gerealiseerd (zie de innovatieagenda jeugdzorg, bijlage 3).

Daarnaast willen we adviesfunctie versterken van het Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling. Vanuit het AMHK wordt de toeleiding tot de crisisondersteuning voor jeugd gerealiseerd, die 24/7 bereikbaar is. Een ontwikkelpunt voor het AMHK is het versterken van de adviesfunctie bij kindermishandeling. Met een goede preventie en het realiseren van een laagdrempelig inlooppunt zijn al goede resultaten geboekt binnen het steunpunt huiselijk geweld. We willen ook voor de aanpak van kindermishandeling deze beweging realiseren, waardoor er minder AMK-onderzoeken nodig zullen zijn.

3.4 Van lokaal denken naar slim samenwerken

Met de gemeenten in de regio is een goede samenwerking gerealiseerd wat betreft de inkoop van individuele voorzieningen. Onze dienstverlening (de toegang tot individuele dienstverlening) geven we gezamenlijk vorm met de BEL-gemeenten. In deze beleidsperiode willen we met de BEL-gemeenten afspraken maken over verdere samenwerking en afstemming:

- Elke gemeente heeft een rijke schakering aan lokale initiatieven en basisvoorzieningen, die passen bij de lokale vraag en identiteit. Dat willen we behouden, maar tegelijkertijd ook kijken hoe we basisvoorzieningen in onze subregio slim organiseren en waar mogelijk gezamenlijk benutten.
- Een op elkaar afgestemde aanpak als het gaat om preventie en signalering en de samenwerking met partners in de wijk en onze uitvoeringsdienst is van belang. Dit gaan we onder andere doen bij de sociale wijkteams en de organisatie en positionering van preventie voor jeugd en gezin.
- Met deze inhoudelijke samenwerking zien wij ook mogelijkheden om de ambtelijke beleids capaciteit bij onze gemeenten nog beter te benutten.

4 ORGANISATIE EN FINANCIEN

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de wijze waarop de belangen van inwoners worden geborgd, de financiering van ondersteuning in het sociaal domein en de organisatie van kwaliteit en monitoring.

4.1 De positie van inwoners

Als gemeente geven we via het principe van vraagsturing prioriteit aan het perspectief van inwoners. Doel van alle hulp is dat inwoners in staat zijn zelfstandig vorm te geven aan het eigen bestaan: de ondersteuning versterkt de autonomie, herstelt verbondenheid en vergroot competenties. Daarbij past een sterke positie van cliëntenorganisaties, ruime gelegenheid voor inwoners om mee te praten over beleidskeuzes, maar ook een goede klachtenregeling, een adequate regeling ‘vertrouwenspersoon’ en passend toezicht. De belangen van inwoners zijn in de diverse wetten (Jeugdwet, Wmo en Participatiewet) vastgelegd.

4.1.1 Cliëntondersteuning

In het gesprek met onze inwoners brengen we de vraag zo goed mogelijk in beeld en komen we tot een plan – ook voor inwoners die hun vraag moeilijker kunnen verwoorden of ondersteuning nodig hebben bij het maken van keuzes. Voor deze groep is er desgewenst onafhankelijke cliëntondersteuning beschikbaar (verplicht in de nieuwe Wmo). Op dit moment is de onafhankelijk cliëntondersteuning versnipperd vormgegeven en zijn rollen en taken en de relatie met de cliëntondersteuning in onze gemeentelijke toegang nog onvoldoende helder.

- In 2015 blijft de uitvoering van onafhankelijke cliëntondersteuning belegd bij MEE en maken we binnen het beschikbare budget voor cliëntondersteuning ruimte vrij voor onafhankelijke cliëntondersteuning door bijvoorbeeld de LFB, NvA of Alzheimerstichting.
- In 2015 werken we de functies en organisatie van onafhankelijke cliëntondersteuning verder uit. Eind 2015 hebben de betrokken organisaties duidelijkheid over de vraag hoe wij deze dienstverlening vanuit de gemeente structureel willen faciliteren.

4.1.2 Omgaan met klachten

Voor een goede kwaliteit van onze dienstverlening willen we weten wat inwoners van onze dienstverlening en die van aanbieders vinden (paragraaf 4.2). Ook klachten horen daarbij. Als inwoners ontevreden zijn over de dienstverlening spelen we daar direct op in. Als daarmee de ontevredenheid onvoldoende wordt weggenomen, moet voor inwoners helder zijn waar zij met een klacht terecht kunnen en op welke wijze de klacht behandeld wordt. Voor klachten over onze eigen dienstverlening is onze gemeentelijke klachtenregeling van toepassing. Bij de toekenning of afwijzing van voorzieningen kunnen inwoners in bezwaar en beroep gaan tegen het besluit. Daarnaast stellen aanbieders hun eigen klachtenregeling vast (verplicht in de Jeugdwet en onderdelen van de Wmo 2015).

We nemen daarnaast de volgende stappen:

- De gemeenten in de Gooi en Vechtstreek gaan werken met een centraal meldpunt waar inwoners terecht kunnen met klachten over de dienstverlening door aanbieders. Daarmee bieden gemeenten inwoners de mogelijkheid om een klacht in te dienen, zonder dat het gevoel bestaat dat daarmee de ondersteuningsrelatie met de aanbieder beschadigd wordt.

Aanbieders zijn verplicht hun cliënten actief te informeren over de mogelijkheid tot het indienen van klachten bij het centrale meldpunt klachten.

- We stellen een ombudsman sociaal domein aan (bij voorkeur in regionale verband) die kan bemiddelen als inwoners ontevreden zijn over de toekenning van ondersteuning of over de dienstverlening. We betrekken dit onderwerp bij de uitwerking van de organisatie en vormgeving van onafhankelijke cliëntondersteuning.
- De Jeugdwet geeft de gemeente daarnaast de opdracht ervoor te zorgen dat jeugdigen en ouders een beroep kunnen doen op een onafhankelijke vertrouwenspersoon. Als jeugdigen en ouders hulp en ondersteuning krijgen bij opgroeien en opvoeden is er – zeker als er sprake is van drang en dwang- sprake van afhankelijkheid. In een afhankelijkheidssituatie is het soms lastig om zaken die niet goed verlopen in de hulpverlening ter sprake te brengen. In die gevallen moeten jeugdigen en ouders kunnen terugvallen op een onafhankelijk vertrouwenspersoon, die hen bijstaat. Afspraken over de realisatie van de vertrouwenspersoon lopen via de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG).

4.2 Kwaliteit en monitoring

Om te kunnen bepalen of onze dienstverlening of die van aanbieders goed is, is het oordeel van de inwoner bepalend. Als voor inwoners de resultaten van maatschappelijke ondersteuning worden gerealiseerd en als de inwoner ook tevreden is over de wijze waarop – dan leveren we goede kwaliteit. We gaan daar bij het onderdeel monitoring verder op in.

4.2.1 Kwaliteit als basis

In ons kwaliteitsbeleid gaan we uit van inherente kwaliteit. Dit betekent dat we zowel in onze contracten met aanbieders als in de interne processen, kwaliteit standaard inbedden. De inwoner kan erop rekenen dat de medewerkers van de gemeente deskundig zijn en de processen kort, transparant en afgestemd zijn op de vraag van de inwoner. Ook kan de inwoner erop rekenen dat voorzieningen die worden ingezet van hoogwaardige kwaliteit zijn en effectief bijdragen aan het te bereiken resultaat. Zie ook de kernwaarden voor dienstverlening in paragraaf 2.2.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Onze medewerkers in de toegang hebben de juiste vaardigheden en deskundigheid om een sterke integrale toegang te realiseren. Door middel van training en opleiding zorgen we ervoor dat de kwaliteit van onze eigen dienstverlening op peil is en blijft aansluiten bij de actualiteit en de vraag van de inwoner. Waar nodig wordt extra expertise ingezet (zie ook 3.3.1).
- De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om eisen te stellen aan de kwaliteit van de voorzieningen, het bestuur, de wijze waarop een instelling omgaat met klachten en hoe de medezeggenschap van cliënten is geregeld. We hebben hierover regels gesteld in de Verordening sociaal domein, de Verordening wet maatschappelijke ondersteuning en de Verordening Jeugdhulp.
- Uitgangspunt is dat de eisen die we stellen aan kwaliteit van voorzieningen helder zijn en generiek gelden voor alle individuele voorzieningen in het sociale domein. De kwaliteit borgen we vooral door inwoners te bevragen op de ervaren kwaliteit en in het contractbeheer actief toe te zien op de naleving van de contractafspraken. De generieke eisen voor het aanbod zijn dat het:

- a. veilig, doeltreffend, doelmatig, gebruiksvriendelijk en cliëntgericht is;
- b. afgestemd is op de reële behoefte van de inwoner en op andere vormen van zorg of hulp die de inwoner ontvangt;
- c. verstrekt wordt in overeenstemming met de geldende professionele standaarden;
- d. verstrekt wordt met respect voor en met inachtneming van de aanspraken van de inwoner.

Zowel in de Wmo als in de Jeugdwet worden verdere eisen gesteld ten aanzien van het toezicht op de (veiligheid) van de dienstverlening in het sociale domein:

- In de Wmo wordt de gemeente verantwoordelijk voor de handhaving en toezicht op de kwaliteit en veiligheid van de geleverde dienstverlening door aanbieders. De gemeenten krijgen daarbij ondersteuning van de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ). De IGZ zal de minister ook jaarlijks rapporteren over uitvoering van het toezicht op gemeentelijk niveau en de effecten daarvan. Bij het toezicht gaat het niet alleen om controle maar vooral ook om tijdig signaleren van risico's zodat op tijd kan worden ingegrepen.
- Het gaat bij jeugdhulp soms om ernstige problematiek. We doen er alles aan om ernstige incidenten met kinderen te voorkomen, maar we moeten erop voorbereid zijn dat deze incidenten zich voordoen. Er zijn in de nieuwe Jeugdwet een aantal waarborgen opgenomen, die gericht zijn op de veiligheid van kinderen, die jeugdhulp ontvangen. Een van die waarborgen is de meldplicht van jeugdhulpaanbieders, gecertificeerde instellingen en AMHK om calamiteiten te melden bij de Inspectie Jeugdzorg (IJZ). Dit loopt via een daarvoor benoemde ambtenaar bij de gemeente(n). De gemeente zelf stelt een incidentenprotocol vast, over de te nemen stappen na een melding.

4.2.2 Kwaliteit als proces: monitoring

We zien kwaliteitsbeleid als een dynamisch proces. De ervaren kwaliteit door de inwoner is daarbij de belangrijkste toetssteen. De inwoner wordt dan ook, op een laagdrempelige en toegankelijke manier, actief uitgenodigd om zijn oordeel kenbaar te maken. Op basis van dat oordeel verbetert de gemeente haar eigen dienstverlening en zorgt zij ervoor dat de afspraken die zij maakt met aanbieders goed zijn en goed blijven.

Om op een goede manier te kunnen monitoren en de inwoner hierin een actieve rol te geven, hebben de gemeenten in de Gooi en Vechtstreek het Digitaal Leefplein ontwikkeld. Het Digitaal Leefplein vormt een digitale (webbased) verbinding tussen aanbieders, gemeenten en het regionale contractbeheer.

- Het digitaal leefplein begint nadat de consultant met de inwoner heeft afgesproken welke vragen er zijn en welke resultaten moeten worden behaald. Deze resultaten komen in het systeem. De inwoner maakt vervolgens zelf afspraken met de aanbieder over welke prestaties er moeten worden geleverd om dit resultaat te bereiken. Deze afspraken worden in een digitaal plan vastgelegd. De aanbieder verantwoordt zich structureel in het plan. De inwoner wordt door middel van het plan in staat gesteld om gemaakte afspraken met aanbieders te volgen en bij te stellen. Als gemeente krijgen we goed inzicht in de mate waarin een aanbieder de afgesproken resultaten behaald.
- Als er verschillende aanbieders betrokken zijn bij een inwoner, kunnen deze aanbieders op basis van het plan hun dienstverlening afstemmen. De inwoner bepaalt of dit gebeurt en bepaalt

wanneer welke partij - dit kan ook iemand uit het sociale netwerk zijn - toegang heeft tot het plan.

- Naast het op het individu gerichte plan bevat het digitaal leefplein de monitor sociaal domein. De monitor maakt het mogelijk om met gevalideerde metingen en op basis van geobjectiveerde informatie, te sturen op resultaten die inwoners willen bereiken. Door middel van de monitor sociaal domein worden inwoners bevraagd over kwaliteit, tevredenheid, ervaring, en doelmatigheid.

Naast de monitor sociaal domein zullen we de waardering voor de basisvoorzieningen in onze gemeente onderzoeken. In 2013 hebben we dit gedaan voor de welzijnsvoorzieningen, het Wmo loket en het CJG. In 2016 zullen we dit onderzoek opnieuw laten uitvoeren, maar dan voor de basisvoorzieningen sociaal domein en de gemeentelijke toegang.

4.3 Financiën

De financiering van maatschappelijke ondersteuning sluit aan op onze uitgangspunten voor dienstverlening. In deze paragraaf wordt dit verder toegelicht. Daarnaast geven we een overzicht van de beschikbare structurele en incidentele middelen.

4.3.1 Passende financiering van maatschappelijke ondersteuning

Passende financiering

- Bij individuele maatschappelijke ondersteuning kiezen we ervoor de financiering zoveel mogelijk te koppelen aan de vraag: persoonsvolgende financiering. We willen immers met onze inwoner tot ondersteuning op maat komen waarbij de inwoner kan kiezen waar ondersteuning wordt afgenomen. Als het gaat om voorwaardenscheppende of preventieve en signalerende activiteiten gaan we uit van functiegerichte bekostiging, vaak in de vorm van subsidie.
- Als we individuele ondersteuning inkopen, doen we dat op basis van vaste marktconforme tarieven. Vooraf worden inwoners, belangenorganisaties, vakbonden en aanbieders geconsulteerd over de producten en de tarieven. Op basis van de vaste tarieven kunnen aanbieders zich inschrijven. Daarmee concurreren aanbieders op kwaliteit en niet op prijs. We maken daarnaast geen afspraken over volumes. Inwoners kiezen zelf bij welke aanbieder zij zorg willen afnemen. De afgenomen ondersteuning wordt door ons persoonsvolgend gefinancierd.
- We maken in deze beleidsperiode de omslag van uurtje factuurtje naar resultaatgerichte ondersteuning. Bij de inkoop van de CHT (huishoudelijke hulp) en AWBZ begeleiding gaan we niet meer uit van standaardvolumes, maar maken we afspraken over het gewenste resultaat met de inwoner en de daarvoor benodigde flexibel in te zetten ondersteuning.
- We behouden de mogelijkheid van het Persoons Gebonden Budget (PGB), voor inwoners voor wie het - door de gemeente gecontracteerde - aanbod niet passend is in zijn specifieke situatie. Het kan daarbij gaan om de aard van de hulpvraag, maar ook godsdienstige, levensbeschouwelijke of culturele overwegingen.

Realiseren van goede ondersteuning binnen de beschikbare budgetten

We zullen het moeten doen met de middelen die we vanuit het rijk krijgen. In het overzicht bij 4.3.2. is zichtbaar dat we de nieuwe taken moeten uitvoeren met een korting van in totaal zo'n 30%.

- Het decentralisatiebudget dat naar gemeenten overkomt is kaderstellend. Beleidsafwegingen moeten binnen dat kader plaatsvinden.
- Met de bewegingen die we hebben beschreven in de vorige hoofdstukken willen we - ook in de toekomst - goede zorg betaalbaar houden. Voor wat betreft de individuele maatschappelijk ondersteuning kiezen we er niet voor om de taakstellingen op korte termijn te realiseren door categoriale kortingen. We gaan met onze inwoners in gesprek over de eigen oplossingen en individueel maatwerk én we investeren regionaal in een goed team voor inkoop en contractbeheer. Bij de uitvoering van de Wmo hebben we in de afgelopen jaren met deze werkwijze een besparing gerealiseerd.
- Persoonsvolgende financieren betekent ook een open einde financiering. In de gesprekken met de gemeentelijke consulent staat de vraag van mensen centraal, niet het budget. Krapte in budgetten mag nooit een reden zijn om mensen niet adequaat te ondersteunen.
- Eventuele overschrijdingen worden opgevangen vanuit de reserves⁴. Als die overschrijdingen een structureel karakter hebben, zoekt de gemeente naar nieuwe manieren om de uitgaven terug te dringen. Indien nodig, wordt opnieuw met inwoners in gesprek gegaan over een verdere versobering.

Verder is in de voorjaarnota 2013 afgesproken:

- Om de invoering en uitvoering van gedecentraliseerde taken zo goed en flexibel mogelijk te laten verlopen en vanwege de grote financiële belangen die hiermee gemoeid zijn, worden gedurende de ingroei-jaren de gelden die ontvangen worden, geormerkt voor deze taken. Eventuele overschotten op de budgetten zullen worden gereserveerd en fluctuaties in lasten en baten kunnen zodoende worden opgevangen.
- Implementatie- en aanloopkosten moeten worden gedekt uit bestaande reserves.
- We werken ontschot; we hanteren geen strikte scheiding tussen product- en uitvoeringskosten.

Zorgvuldige transitie

We zorgen ervoor dat de transities op een zorgvuldige manier gebeuren voor inwoners en aanbieders. Dat betekent dat we de eerste drie jaar nog niet voor alle onderdelen van maatschappelijke ondersteuning in het sociale domein op dezelfde wijze inkopen en financieren (zie uitgangspunten bij passende financiering). Daarnaast moeten we in het kader van de nieuwe Wmo en de Jeugdwet zorgen voor continuïteit van zorg voor inwoners. Voor het jeugd domein zijn hierover afspraken gemaakt in het transitiearrangement jeugdzorg. Dit betekent dat:

- * De ondersteuning op het gebied van de (voormalige AWBZ) begeleiding voor jeugd en volwassenen en de jeugd GGZ wordt ingekocht op basis van openbare aanbesteding. De jeugd-GGZ moeten we de eerste drie jaar inkopen op basis van de huidige systematiek van diagnose behandel combinaties (DBC's) en de vastgestelde maximumtarieven van de Nederlandse Zorgautoriteit.
- * Voor het aanbod van opvoedondersteuning en jeugdhulpverlening door de (voorheen provinciaal gesubsidieerde) jeugdzorgaanbieders en de financiering van het Advies en

⁴ reserve Wet Maatschappelijke Ondersteuning, reserve re-integratie en participatie, reserve AWBZ begeleiding, de reserve Jeugdzorg en de reserve aanlooprisico's decentralisaties.

Meldpunt Kindermishandeling en de jeugdbescherming en jeugdreclassering gaan we de eerste twee jaar uit van een subsidierelatie. Binnen deze subsidie moet de vernieuwing van het jeugdzorgaanbod gerealiseerd worden (zie ook bijlage 3). In 2016 wordt in overleg met de jeugdzorgaanbieders de omslag naar persoonsgebonden financiering per 2017 voorbereid.

4.3.2 Beschikbare middelen

In onderstaand overzicht zijn de beschikbare budgetten in 2015 aangegeven op basis van de meicirculaire. In deze budgetten is de eerste tranche van bezuinigingen verwerkt. Door het rijk is aangekondigd dat in totaal 40% (2016) wordt bezuinigd op de uitvoering van de huishoudelijke hulp (CHT). De AWBZ-taken worden gedecentraliseerd met een korting van 25% (deze korting wordt in 2015 en in 2016 verzacht door extra middelen die beschikbaar zijn gesteld door het Rijk). Ten aanzien van de Jeugdzorg geldt oplopend tot 2017, een korting van 15%. Het budget voor de uitvoering van de Participatiewet kent een korting oplopend tot 2020 van 25%.

Taakveld voor Huizen	Budget 2015	Totale bezuiniging
Nieuwe taken in €		
Nieuwe Wmo voorzieningen vanuit AWBZ	4.960.000	- 25 %
Extra budget Wmo voor overgang, mantelzorg en wijkteams	565.000 *	
Verzachting begrotingsakkoord (extra middelen voorzieningen)	552.000	.
Jeugdwet	7.126.000	- 15 %
Bestaande taken in €		
Participatiebudget (incl. middelen nieuwe doelgroepen en WSW)	3.386.000*	- 25 %
Wmo Huishoudelijke Hulp	1.290.000	- 40 %
Wmo overig en welzijn (inclusief GGD)	7.000.000	
Inkomensondersteuning/armoedebelid	1.215.000	
WWB Inkomensdeel (inclusief middelen nieuwe doelgroepen)	8.700.000*	
Totaal	34.794.000	- 30 %

* budgetten nog niet definitief

De budgetten voor 2015 zijn gebaseerd op het historisch gebruik van ondersteuning in onze gemeente. Voor de budgetten Wmo en Jeugdwet komt er in 2016 een nieuw objectief verdeelmodel dat naar verwachting gebaseerd wordt op de sociaal-demografische kenmerken van de bevolking. Dit model is nog niet bekend. Ook is niet duidelijk welk effect dit zal hebben voor de budgetten voor Huizen. Voor de participatiemiddelen geldt voor 2015 al een nieuw verdeelmodel.

Incidentele middelen

De uitvoering van het Wmo beleidsplan 2012- 2015 is met dit nieuwe beleidsplan 1 jaar bekort. De resterende middelen voor projecten in het kader van het Wmo beleidsplan (ca. € 300.000) zetten we in voor:

- de inzet van sociaal werk in de sociale wijkteams. De rijksmiddelen zijn de eerste jaren nog niet toerijkend om met 2 sociale wijkteams te starten.
- panelgesprekken met inwoners en werkconferentie met ouders en instellingen.
- onderzoek naar bekendheid en waardering van basisvoorzieningen.
- innovatiesubsidies voor inclusieve projecten.